

# BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K. Tanítóknak, aljegyzőknek, írkokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félfévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

## Az „erőpróba.”

A hatalomnak pórázon vezetett sajtó-organumai képes gyönyörtől eltelve kürtölik világgá, hogy a zombori megyeházában, a legutóbbi közgyűlésen nagy diadalt aratott a mai kormányzatnak oroszlanlelkű, hős csapatja. Martonos községnek egyik ügyét ugyanis akként intézték el, amint azt Lovászy Mártonnak főkortesze kívánta. Hogy ezzel a község belbékéjét feldulták, s a nemzetiségi villongásnak tág kapuját megnyitották, azzal a kipróbált önzetlen hazafiak nem sokat törődnek. A fő a párt-érdek.

Nem foglalkoznánk ezzel a visszatetsző, s a megyei pártok közt fönnálló békét veszélyeztető ügygyel, ha a kormánypárt megyebeli sajtójának egynemely organuma az esetet irányzatosan s torzított színezéssel nem ismertette volna.

Ezek a lapok azt írják, hogy ennek a kérdésnek eldöntésénél az a párt, amely a legutóbbi megyeválasztáson többségként került ki, *elbukott*.

Mindenek előtt meg kell állapítanunk, hogy ez alkalommal pártok mérkőzéséről szó sem lehetett. Az ügynek állandó választmányi ülésen való fölvetéséről csakis a hatalom támogatói tudtak előre. Azok a vezérférfiak, akik báró Vojnits Istvánt és vezértársait követik, az ülésen szereztek róla

tudomást s véleményeket az e kérdés körül támadt vitából merítették.

A hatalom urai ne nagyon örüljenek ennek a *puccs*-nak. Mert könnyen megeshetik, hogy hátmögötti politikájuk megboszulja magát. Az ilyen cselekvéssel kockára teszik a megyei közéletben néhány év óta fönnálló békét és nyugalmat, melynek létrejöttéért ők fáradtak a legkevesebbet.

Bácsme gyének speciális viszonyai, a nemzetiségi torzsalkodások és pártpolitikai villongások megkövetelik, hogy ügyeit higgadt vérmérsékletű, bölcs gondolkozású, tapintatosan cselekvő férfiak intézzék. Az ilyeneket az a párt, melynek fölfogása e lap hasábjain szokott visszatükröződni, hazafias önzetlenséggel, odaadással és pártpolitikai érdektől mentesen támogatta. Kerülte az összeütközési pontokat s kereste a kölcsönös megértés útját, melyen a megye érdekeit vállalva, a siker több kilátásával vihetette előbbre. Ha ettől a helyes állásfoglalásuktól a jövőben eltérnének, úgy ennek egyedüli oka az a visszatetsző manővrozás lesz, amiben a koalíciós urak gyerekes kedvteléseket lelik.

Ha az uraknak mindenáron »erőpróba« kell, hát megkaphatják. De tartunk tőle, hogy ennek az eredményéről nem fognak hasábos tudósításokat írni. Ne kívánják, hogy a martonosi ügy újból a megyeház nagytermébe kerüljön.

## Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1908. október 16-án.

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta *Fernbach* Károly főispán elnöklésével rendes havi ülését, melyen jelen voltak: *Szemző* Gyula, ifj. *Vojnits* István alispán, dr. *Pávlovits* Simon főorvos, dr. *Mikosevics* Kanut főügyész, *Michailovics* Kornél főjegyző, *Karácson* Gyula ny. alispán, *Scultéty* Ferenc árvaszéki elnök, dr. *Faragó* János kir. tanfelügyelő, *Sztankovich* György államépítészeti hivatali főnök, *Fodor* Mihály p. ü. igazgatóhelyettes, *Falcione* Lajos és *Valient* Nándor jegyzőkönyvvezető.

**Fodor Mihály** pénzügyigazgató-helyettes jelenti, hogy befolyt:

*Egyenes adóban:* 1908. szeptemberben 409.641 kor. 10 fill. A múlt év hasonló havában 603.370 kor. 23 fill. Elmúlt hóban kevesebb 193.729 kor. 13 fill. 1908. januártól szeptember végeig befiz. 6.643.404 kor. 52 fill. A múlt év szeptember végéig befiz. 7.268.012 kor. Ez évben kevesebb 624.607 kor. 48 fill.

*Admentességi díjban:* 1908. szeptemberben 14909 kor. 48 fill. 1907. szeptemberben 18815 kor. 34 fill. Elmúlt hóban kevesebb 3905 kor. 86 fill. 1908. januártól szeptember végeig befiz. 55185 kor. 83 fill. 1907. januártól szeptember végeig befiz. 78315 kor. 05 fill. Ez évben kevesebb 23129 kor. 22 fill.

*Bélyeg és jogilletékben:* 1908. szeptember hóban befizettetett 248.266 kor. 60 fill. 1907. szeptember hóban befizettetett 293.846 kor. 56 fill. Elmúlt hóban kevesebb 45.579 kor. 96 fill. 1908. január 1-től szeptember végén befizettetett 2.401.946 kor. 48 fill. A múlt év hasonló időszakában 2.468.757 kor. 33 fill. Ez évben kevesebb 66.810 kor. 85 fill.

## Magyar sziv.

— Eredeti tárca. —

Irtá: Mihálovits Aladár.

Az éj sötét volt. Havaseső esett; a szél teljes erejével rázta az Alföld akácfáit, messze a környéken egy lélek sem mozdult ki szűk, kis házikójából. A cserrői ősi kastély hátsó falán egy nyulánk alak kapaszkodott fel s átvette magát az udvarra.

Hatalmas kutya dühös ugatása törte meg a csendet, de a késő vendég szavára örvendve kuporodott annak lábai elé.

— Hektor, a hű öreg, még a sötétben is felismert, pedig ugyancsak szokatlan időben lettem meg.

Azzal megnyomta a kezében tartott kilincset s belépett az éjjeli mécsstől halaványan megvilágított folyósóra.

— Itthon vagyok hát. Utóljára. Csak rövid pillantásokkal bucsuzhatom kedves helyeimtől, mert holnap már túl vágyom lenni a határon, hazám, édes hazám határán. Szivem ellágyul, erős elhatározásom meginog. De meg kell lenni. Akarom.

Szobájába ért. Lerántotta magáról a morvafehértemplomi lovashadapródok egyenruháját, belebújt vadászöltönyébe s vállára akasztotta bő köpenyegét. A mellékszobából egy férfi mély hortyogása hallatszott át. Fájdalmas sóhajjal közeledett az ajtó felé, de vissza rántotta kezét a kilincsről, kitörölve vele a szemébe torlódo könyeket. Azután erős akarattal kirohant az udvarra, az istállóba. Kivezette háts lovát, felugrott reá s vakmerően átugratott a falon. Egy

ajtó nyirkosságát hallotta még, azután csak a vágató mén patkóitól szétfreccsenő vizet.

Már indulásra készen prüszkölt a vonat a pályaudvaron, amikor lováról leszökött. Megvergette az okos állat izzadt nyakát s mialatt felkapaszkodott a már induló vonatra, magában mormolta:

— Isten veled is Ráró! Ki tudja, mikor hordasz újra. Valószínűleg — soha.

Pedig hordta az még egyszer fiatal gazdáját. bátran, büszkén — golyózáporon át.

Már feltűntek az Ujvilágnak halvány partvonalai a hajón élénkebb képet mutattak az utasok csoportjai. Cserrő Tibor karbafont kezekkel állt a hajó fedélzetén s merőn nézte, mint bontakozik ki a messzeségből a kikötő árbocerdeje. Mély gondolatok uralták s figyelte érzéseit, a melyeket Amerika látása idézett elő. Most már nem volt lehangolt, nem aggódott jövőjéért, hanem büszkén, kiegyenesedve állt ott a hajó orrán. Férfias lelkének jól esett a tudat, hogy önállóan, saját erejével kell magának itt millió és millió ember között utat törnie. Nem ismert senkit, nem lesz hát segítő társa, de van két edzett karja, jó egészsége és nemes, nyílt lelke. Erősen bizott önmagában.

Pedig nem értett semmi mesterséghez. Tudománya is vajmi kevés volt, mert a hadapródiskolában a »reglement«-kon és harcászati kérdéseken kívül csak kostogattak a többi tantárgyakból. Ő azonban mégis kivált a többi közül, mert szeretett és tudott mélyen gondolkodni. Összehasonlította a multat a jelenel és megismerte korát.

Fájának izzó vérével szerette hazáját — szinte elállt szivverése — és mégis ide jött idegenbe, hazát cserélni. Hazát cserélni? Nem.

Erezte, hogy bárminő meseországba talál itt csepeni, hazaszeretetének lángja nem fog lelohadni.

Atyja katonának nevelte s ő is szerette azt a pályát, amelyen ősei annyi vért ontottak a szabadságért és annyi dicsőséget szereztek nekiknek. A morvafehértemplomi hadapródiskolának lett növendéke, ahol végig tanulta, helyesebben végiglumpolt három évet. De ez a víg élet, léha környezet, nem ernyesztette el magasabb eszméit. Ő azt vélte, egy oly hadseregben fejtheti ki tevékenységét, aminőben nagyapái forgatták a kardot. A negyedik évfolyamnak kezdetén nyílt, hideg tekintettel figyelte meg környezetét és csodadolgokat tapasztalt.

Nemes, önzetlen honszerelme letéritette a megkezdett pályájáról.

Ama csuf, késő őszi éjjelen lerántotta lábairól ezüstsarkantyus lakkcsizmáit, letépte magáról a selyemzsinóros atillát, le a vörös bricseszt s zsebre vágta az elmulatásra szánt öt hónapi zsebpénzét s menekült — menekült onnan, ahol olyan hadseregnek katonájává kellett volna lennie, amely oly ádáz módon küzdött egykoron népe szabadsága ellen, ahol most is nem egyszer kell türve hallgatnia. mint ócsárolják piszkos szájak nemzetét. Avagy oly hadseregnek ajánlja fel kardját, amely nem is oly régen még porba gázolta a feketesárga lobogót, de — most is a német szellem áll fölényben s a hazát csak titokban, bizalmas baráti körben lehet szeretni?

Mig eme gondolatok még egyszer végig vonultak agyán, arca kipirult s daliás ifju termete kiegyenesedett. Ott állt mozdulatlanul, szoborszerűen, csak villogó szemei árulták el, hogy van élet benne, s a vér most nagyon is szenvedélyesen lüktet ereiben.

Ekkor egy kéz vállára ereszkedett, melynek érintésétől gondolatai szertesztét repkedtek. Meg-

**Fogyasztási és italadóban:** 1908. szeptember hónap befizetett 104.118 kor. 86 fill. 1907. szeptember hónap befizetett 92890 kor. 36 fill. Az elmúlt hónapban több 11128 kor. 50 fill. Az 1908. január 1-től szeptember hó végéig befizetett 961409 kor. 18 fill. A múlt év hasonló időszakában 877.271 kor. 48 fill. Ez évben több 84137 kor. 70 fill.

**Janitói nyugdíjban:** 1908. szeptember hónap 3820 kor. 41 fill. 1907. szeptember hónap 4202 kor. 39 fill. Az elmúlt hónapban kevesebb 381 kor. 98 fill. 1908. évi január hó 1-től szeptember végeig befizetett 70153 kor. 82 fill. 1907. január hó 1-től szeptember végeig befizetett 59846 kor. 59 fill. Ez évben több 16307 kor. 23 fill.

**Dr. Pavlovits Simon** kir. tanácsos, megyei főorvos jelenti:

Az általános egészségügyi viszonyok szeptember hónapban kedvezők voltak.

Uralkodó kórállapotok gyanánt az emésztő szervek heveny hurutos és lobbos bántalmi mutatkoztak, azonban a rendesnél kisebb számban és a betegedési esetek könnyebb lefolyásával.

A heveny-fertőző kórok közül felmerült:

1. *A ropcsoló toroklob 11 községben és pedig:* Dérnye, Óbecse, Péterréve, Bácsföldvár, Títel, Csantavér, Sajkásgyörgye, Csurog, Zsabya Ada, Mohol és Zentán.

Megbetegedett összesen 110, meggyógyult 85, meghalt 19, ápolás alatt maradt 6.

2. *A vörheny 13 községben u. m.* Bajmok, Bácsordas, Szentfűlöp, Óbecse, Bácsföldvár, Szenttamás, Sajkászentiván, Csantavér, Pacsér, Temezin, Kölpény, Dunagálos, Magyarakanizsa és Zenta város területén.

Megbetegedett 129, Gyógyult 69, meghalt 30, ápolás alatt maradt 30.

3. *A hágyamáz a következő községekben:* Veprod, Óbecse, Bácsföldvár, Bajsa, Topolya, Magyarakanizsa, Mohol és Zentán összesen 33 esettel, ebből meggyógyult 8, meghalt 4 a többi gyógykezelés alatt van.

Előfordult még a kanyaró Zentán 4, a hőkhurut Szilágyiban 8 és a fültömrigylob Martonoson egy esettel.

Más heveny-fertőző betegség nem fordult elő.

A védhímlőtés vármegye területén sikerrel befejeztetett. Proketz Károly kishegyesi gyógyszerész elhalálozván, a gyógyszerterít haszonélvezője a gyógyszerterít vezetésével Gebhardt Zoltán okleveles gyógyszerészt bízta meg.

**Faragó János** kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy a közoktatásügyi miniszter *Simó Géza* nagyrőcei áll. polgári iskolai tanítót és *Girih Győző* titeli áll. polgári iskolai tanítót a szegedi áll. polgári iskolához, *Schlachter Jenő* monostorszegi és *Nagy Miklós* borsai áll. népiskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte és *Milutinovits Dusánt* a nádaljai, *Jirilovits Istvánt* a sajkás-

fordult. Egy éltesebb, simára borotvált ur állott előtte s mellette egy fiatal leány támaszkodott a korlátnak, akinek máskor hideg, közbömbös tekintete most érdeklődve mélyedt az ő villogó szeméibe.

Az idegen előbb franciául, angolul, majd németül szólította meg; az utolsó kapott csak érthető választ.

A beszéd tárgya az volt, hogy Cserrő miért jött át Amerikába. Az idegen ur ezt megtudva, barátságosan közölte az ifjuval, miért állt vele szóba. Megmondta, hogy egész uton megfigyelte s rokonszenvegni kezdett vele. Továbbá hallotta, hogy magyar, akiről hírlik, hogy a legjobb lovasok. Néki is volna egy nagy ménese, de nincsen szakértő embere s így ez az üzlete mindig veszteséget okoz neki. Nem volna-e ő hajlandó az állással megpróbálkozni s ha sikert ért el, megállapíthatja nála jövőjét.

Cserrő szíve megdobbant, amikor az amerikai beszélt; már az árboercdében haladt a hajó, áttekintte a kikötőbe s visszatért tekintete megakadt a leányon, aki atyja karjába kapaszkodva, ibolyakék szeméit még mindig nem vette róla.

Tibor ennek a tekintetnek a hatása alatt bizalomteljesen vállalta el a felajánlott állást.

Négy évig volt Cserrő Tibor távol hazájától s eme négy évet becsületesen felhasználta arra, hogy a reá bízott méntelep rendezze.

Mióta hazulról távozott, csak egyszer váltott levelet atyjával. Az ridegen tudatta fiával, hogy leteszi róla kezét s szemére hányta, hogy megszökött a katonaságtól s gyávaságával szégyeneltett ejtett nagynevű ösökkel bíró családján. Tibor bocsánatot kért atyjától, hogy tudta nélkül és bucsuzatlanul hagyta el ősi fészket, de egyszerűen férfiasan felsorolta azokat az okokat, amelyek őt hazája elhagyására kényszerítették. Befejezván levelét avval: hogyha a magyar hadseregben újra az a magasztos magyar szellem

györgyei, *Makra Rózát* a dunagárdonyi, *Rajkovits Idát* és *Gelsinger Jánost* a boldogasszonyfalvai volt határörvidéki községi jellegű népiskolákhoz rendes tanítói minőségben.

Az elmúlt hónapban a kultuszminiszter az áll. népiskolai tanítóknak az 1907. évi 26 t. c. biztosított magasabb illetményeit utalványozta: a községi és felekezeti tanítók illetményeinek rendezésére az elmúlt hónapban 5011 kor. eddig tehát 105340 korona államszegély utalványoztatott ki.

*Flittner Julia* okl. óvónőnek a kir. tanfelügyelő engedélyt adott *Zsabyán* magyarnyelvű magánóvoda nyitására.

A titeli áll. népiskolák járványos betegség miatt 14 napra bezárattak. Az elmúlt hónapban a zentai és bezdáni közs. jellegű népiskolák és ovodák, valamint a zentai közs. polgári leányiskola továbbá a zentai gör. kel. szerb népiskola és a bezdáni külön szaktanítás gazdasági ismétlő és izraelita elemi népiskola meglátogatott, de komolyabb beavatkozás szükségessége nem forgott fenn.

**Sztankovits György** kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke jelenti:

A törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő.

A f. é. fentartási kavics szállítása folyamatban van, több utszakason befejeztetett bizottságilag felülvizsgáltatott és átvétetett.

Az általán terítéssel kapcsolatos hengerelési munkához szükséges kötő és fedőanyag szállítása házikereskedésben folyamatban van, úgy, hogy a hengerelési munka legközelebb lesz megkezdhető. Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett, utépítésekhez szükséges kőanyagok szállítása ezeknek kivételével befejeztetett, — kivéve a *kossuthfalvai, topolya, mélykúti, zsabyai, sajkásgyörgyei és sajkászentiváni* szakaszokon, a hol a baracskaikóanyag szállítása részben vis major, részben a vasúti szállítási díj kedvezménynek megszüntetése miatt, — a kisbes-marothlakai kavics pedig elegendő készlet hiánya miatt késedelmet fog szenvedni. A vasúti díjkedvezmény érvényének meghosszabbítása iránt felterjesztés intéztetett a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz, ahonnan azonban ezideig még döntő válasz nem érkezett.

**Gomling Kornél** kir. alügyész jelenti: A felügyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, a felügyelet és biztonság kifogástalan; szökési eset nem fordult elő.

Az egészségi állapot jó, ragályos betegség nem fordult elő, az elmúlt hónapban a fogház kórházában egy letartóztatott sem állott gyógykezelés alatt.

Az élelmezés, mely úgy a kir. fogházfelügyelő, mint a fogház orvosa és általam is, a szabályok értelmében szigoruan ellenőrzetik,

lesz az uralkodó, amely őseit lelkesítette, akkor nem fog kézni kardot kötni. Ha pedig hazáját veszély fenyeit. ott lesz a kellő pillanatban, nem gyáván remegve, hanem bátran a harcmezőre lépve s örömmel fogja vérét, ha kell életét áldozni hazája, népe szabadságáért.

Alkonyat volt. A lagunát a lenyugvó nap utolsó sugarai vonták be bágyadt fényükkel. A nyílt rónáról két lovas vágatott a fák sűrű lombjai közé rejtett farm felé. Ott megérkezve, Cserrő udvariasan lesegítette a hölgyet, akit haza kísért, *Miss Maudot*, az öreg *Morgan* leányát.

— Ön már távozni akar? — kérdezte a leány, amikor Tibor a kengyelvasba tette lábát.

— Mennem kell, mert az ön kedves társaságában elhanyagolom munkámat.

— Maradjon, majd szölok atyámnak, hogy én tartóztattam. Nem szeretek egyedül lenni s atyámat csak félóra mulva várhatom haza.

— Én pedig kész örömmel maradok.

— Mondja csak, — kérdezte a leány, amikor a ház előtti tornácra leültek — mondja, hová vagy kire gondol ön olyankor, amikor elmerengve tekint ki a lagunára? Oly soká tud mozdulatlanul ülni s szemébe mintha könnyek gyülnének. Szerelmes ön?

— Igen.

A leány hangja remegett, amikor tovább faggatta Tibort.

— Ott tul a tengeren szeret valakit?

— Igen! — volt újra a rövid válasz.

A leány arcát pir borította el. Zavart tekintete különös érzést árukt el. Hangja remegett.

— Nagyon boldog lehet az a nő, akibe ön szerelmes, — szölt szenvedélyesen az ifjuhoz.

Cserrőt meglepte a leány viselkedése. Ugy érezte, hogy az ő ereiben is lázasabban lüktet a vér.

(Vége a jövő számban.)

kifogástalan, szerződészerű panasz miatta nem tételt.

A fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés a múlt hó folyamán az őrség körében mint a letartóztatottnál nem szabattott ki.

A zombori kir. törvényszéki fogházban a múlt hó folyamán 39 letartóztatott volt elhelyezve és pedig:

Jogérvényesen elítélt: elzárva: 1, fogházra 7, börtönre 14, fegyházra 1. Elítéletlen vizsgálati fogoly 16. Az 1908. évi augusztus hó utolsó napján a létszám 31 főből állott, míg a múlt hó végén 39 volt s így a havi zárnapp szaporodást mutat.

— **Dr. Balogh Ernő** orsz. képviselő a napokban Kulán volt, ahol egy szűkebb körű társaságban nyilatkozott a szőnyegen levő fontosabb természetű politikai kérdésekről. Az általános választói jogot az Andrassy-féle tervezet szerint óhajtja. Az önálló banknak feltétlenül hive. Ebéd után látogatást tett a község több vezetőférfiánál.

## A szegedi kereskedelmi és iparkamara ülése.

— A titkári hivatal tudósítása. —

Szeged, 1908. október 15.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara ma tartotta meg e havi teljes ülését, melyről a következő tudósítást közöljük:

*Szaryady* Lajos elnök az ülést megnyitván, az elnöki jelentések között több kereskedelemügyi miniszteri leiratot terjesztett elő kieszközölt intézkedésekről, kerületbeli iparosok állami támogatásáról, hetivásár engedélyezéséről és elvi határozatokról.

*Perjéssy* László kamarai titkár a titkári jelentéseket adta elő, közölvén, hogy a kamarához az elmúlt ülés óta 894 ügydarab érkezett és az iroda kiadott 2872 ügydarabot.

Napirend előtt *Reich* Vilmos kültag indítványára elhatározta a kamara, hogy a Baja-báttaszéki áthidalással kapcsolatos mindazon munkálatokat megsürgeti, mely az erre irányuló fiúmei forgalom biztonságának és gyorsaságának előmozdítására hivatvák.

A napirend tárgyai között a teljesülés első sorban a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezetet tárgyalta.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatnak azon intézkedését, mely hétköznapokon történő kárpótlás ellenében a munkaszüneti napokon a déli 12 óráig tartó árusítást tervezi, a kamara egyértelműleg ellenzi; hanem a kereskedelmi és ipari árusításnál az eddig bevált gyakorlatot, a d. e. 10 órai zárást kívánja továbbra is fentartani, tekintettel az Alföld sajátos gazdasági viszonyaira. Ezt általánosságban kimondatni óhajtja, mert helytelennek tartja hazánk viszonyai között a községek szerinti megkülönböztetést, hol nem a lakosok száma, de az illető község földrajzi helyzete e téren az elbírálásnál az irányadó.

Az esetleges átmenet biztosítása végett felhatalmazandónak véli a keresk. minisztert, hogy abban a városban vagy községben, hol a kereskedők többsége a teljes vasárnapi munkaszünetet kérelmezi, a község és az illetékes kereskedelmi és iparkamara meghallgatása mellett elrendelhesse.

Pénzüntézeteknél teljes vsárnapi munkaszünetet, exportra dolgozó gyáraknál vagy kereskedelmi irodáknál egy órán át tartó állandó üzemi gyáraknál egész napon át tartó felváltott munkaerővel inspekción javasol.

A *családi otthonról* szóló törvényjavaslat létesítését a gyakorlati élet szempontjából célravezetőnek nem tartja, mert a kerület jelenlegi viszonyai között a családi otthonból származó törpe birtok kötöttsége a *kötött nagy birtokok mellett* még jobban fokozza a kivándorlást, a népességnek a városokba való özönlését, a kóborló elemek elszaporodását. A kivándorlás egyik főokát a kérdezett jelentések alapján addig is nagyszámu latifundiumban látta a kamara.

Az új vasúti üzletszabályzattal részletesen foglalkozott, a tervezetet örömmel fogadja, hangsúlyozza, hogy a póthatározmányok csak mint az üzletszabályzat kiegészítő részei legyenek kiadhatók, a községek érdekeit megszorító módosítások benn foglalhatók ne legyenek s minden kiadandó póthatározmány engedélyezés előtt hozzászólás végett az orsz. közlekedési tanácsnak s érdekképviseleti kamaráknak kiadassék.

Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslatot szintén örömmel üdvözli, mert liberális

szellemű, az eddigénél tágabb teret nyújt az önröndelkezéseknek, nagyobb kedvezményeket nyújt a helyi érdekű vasutaknál, a régi több ízben novelláris uton történt kiegészítések és változások helyett új egyöntetű eljárást létesít az egyes al-sőbbrendű vasutaknak helyes és szaksterű dístingválásáról.

Örvendetesen vette tudomásul a kamara, hogy már az engedélyezettek túl *Baján* továbbképző iparostanfolyamokat létesít a kereskedelemügyi miniszter és felterjesztést tesz, hogy hasonlókat *Szentesen*, *Zenán*, *Csongrádon*, *Magyarokán*, *Óbecsén* és a kerület más nagyobb községeiben is létesíttessenek. Véleményt szolgáltatott a kamara *Ujvidék* város vásári helypénz és mérlegelési díjszabályzata, *Szentes* város ké-ményseprési szabályrendelete, a kishegyési vásárok határnapjainak áthelyezése, az ujverbázi hetivásár napjának megváltoztatása, *Bács-Bodrog vármegye* hetivásár-látogatási szabályrendeletének módosítása, a *Csongrád* községi hid- és komp-vámszedési jog engedélyezése ügyében.

Tárgyalta még a teljes ülés több társkamara köriratát, több apróbb jelentőségű ügyet és a kamara 1909. évi költségelőirányzatát, mely 3%-os adókulcs alkalmazásával 58194 kor. bevétellel szemben 55204 korona kiadást irányoz elő. Végre tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kamara által főtartott szegedi női kereskedelmi tanfolyamnak a vallás- és közoktatásügyi miniszter a nyilvánossági jogot megadta és a felügyelő bizottság tagjait megválasztotta.

## H I R E K.

### Levél.

Kedves feleségem!

Míg írószobámban  
Görnyedvén napestig, rovom a betűt,  
S arcomon végig fut kinos verejtékem  
A mely munkaközben homlokomra ült,  
Redd, gondolok és — mint varázsütésre  
Tündérkerté válik kis írószobám,  
Száz édes emlékből, száz bohó ábrándból  
Rózsabokor hajt ki szivem tájékán.

Én nekem úgy tetszik, valahányszor nézlek,  
Mintha mi már élünk volna valahol.  
Messze napkeleten, álmok országában.  
A hol nincs szegénység, a hol nincs nyomor.  
Tündérek szárnyának fehér villanását  
Mintha láttuk volna nyári éjszakán,  
Mintha nem három év, de ezer esztendő,  
Varázsa tekintene kék szemedből rám.

Én mindig azt hiszem, valahányszor kicsi  
Hajlékunk falára idetűz a nap,  
Selymes, lágy hajadnak minden szála köré  
Koszorút fonnak a fényes sugarak,  
S olcsó mosó ruhád minden kicsi fodra  
Aranyos színt ölt a sugarak nyomán,  
Hogy tündérországának Tündér Ilonája  
Szállt le kis fészkeembe május hajnalán.

Igaz, hogy szegények vagyunk mindaketten,  
Földi jókat nekünk nem adott az ég.  
Kicsi asztalunkhoz az éhség, be sokszor  
Telepedik le mint nem hívott vendég.  
Butorunk kevés van. Ruhánk alig-alig.  
A pénzt is hírből ismerjük csupán.  
Színházról, zenéről, hangos mulatságról  
Legfeljebb álmodunk csendes éjszakán.

Sokszor, ha úgy este kicsi házunk előtt  
Nagyuri fogatok verik fel a port,  
S megbámulásukra, miként parancsszóra  
Összeverődik egy kíváncsi csoport,  
Fojtott, irigy hangon suttognak, mesélnek  
Kívánják a gazdag urak életét,  
Én kezembe fogom két kicsi kezedet  
S egy-egy könyt morzsolok szempillámon szét.

Mert hisz jól tudom, hogy varrógéped mellett,  
Jövő életedet másnak képzeléd,  
Mennyasszonyruhádnak fehér fátyolából  
Fényes tündérdíom mosolygott feléd.

S munkád végeztével fehér leányzódban  
Patyolat párnádra hajván le fejed  
Csipkerózsa lettél, kít a hercegifjú  
Százéves álmából ébreszt, kelteget.

Hát hisz' végre meg is jött a hercegifjú  
Ha nem is úgy, a miként te képzeléd.  
Aranyos szövésű bíbor palást helyett  
Csak olcsó ruhákat hozhatott eléd.  
Termes kastély helyett udvari szobába  
Vezettelek téged királyném gyanánt,  
S koronáztatásod ünnepén a hajnal,  
Font a homlokodra bíbor koronát.

S aztán, hogy ott voltál kicsi hajlékomban,  
Nászajándékot is kaptál eleget.  
Hétköznapra durva, szürke vászonköntöst  
Mít reszkető kézzel gond anyánk szegett.  
És szent vasárnapra, még durvább szövésű  
Szegénység tűjével foltozott ruhát,  
Hogy méltón fogadhasd — amint hozzánk illik —  
Az utánna jövő hat nap nyomorát.

Koldus poétának koldus társa lettél,  
Ki a szegénységre vidám szemmel néz.  
A kinek te érted sort-sor után róva  
Görnyedni napestig cseppet sem nehéz.  
S míg a betűt rovom, read gondolok — és  
Tündérkerté válik kis írószobám,  
Száz édes emlékből, száz bohó ábrándból  
Rózsa bokor hajt ki szivem tájékán.

EICHARDT KÁROLY.

### Az élvezet vágy\*)

Az áldozatkészség hiánya s az asszonyvilág élvezetvágya szintén nagy veszély a gyermekekre nézve.

A nagyuri dáma irtózik a fájdalomtól s kényelmetlenségtől; természet sem akarja elrontani üde színét nem szeretné elveszteni; szóval — min mondják — »jól konzervált« akar maradni. Szabadon s nyug nélkül óhajítja élvezni az életet s azért az ő pazarfényű termeiben, ékszekkel rakott karjain nincs helye a gyermekeknek.

De nemcsak ezeknél, a szegénysorsuaknál sem szívesen látott vendég — a gyermek. Nem szeretik a vesződséget, a gondot. És az ilyen elvetemült asszony férje? Vajjon megfog maradni a becsület utján, vagy nem fog-e inkább ő is kedvet kapni a bűnre?

S a kényelmet szerető, léha hitves ügyet sem vet a gyermekhiányra, csak halad tovább a megkezdett uton, melyen lassan-lassan tönkre megy a boldog keresztény családi élet.

Hej valamikor régen, de más is volt a keresztény anya! Ott a gyermekszobában naphosszat becézgette dédelgette magzatát. Felöltöztette százszor ezerszer... ő volt büszke tanítója s az első gögicselő imafohászra ő kulcsolta gyermeke kis kezét.

Igen, de mostmár nincs ez így! Ha reggelként órákat tölt a pipere-asztal előtt, hogy tühretne maga mellett a kis gyermekeket, ki ruhájába csimpaszkodik! A déli harangzó is sokszor fésületlenül borzasan találja... s csak akkor indul sétálni trécselni. A takaréktűzhely hideg ebéd nem készül, mert a vendéglőből hozták. Ments Isten ilyenkor a kisgyermektől, ki nyafogva kér enni s telebőgi az egész házat ha nem adnak neki. Pedig nehéz volna adni, mert semmi sincs kéznél. De mikor is készítené? Hisz egész napját az öltözködés foglalja le!

Este újra csak teher lenne a gyermek, hisz elmussza a hangversenyt, a színházat miatta! Vagy ha elég szerencsétlenül gyermeke születik ezer panasz és sokszó hallatszik a házból, hogy tőle már sehova sem juthat el; vagy ott hagyja a lelketlen, piskosszájú cselédnepség mellett.

Csak hogy az ilyen hitvestárs élete semmiképp sem boldog. Előbb-utóbb, ha az élet tavasza, a véghez közeledik, vége az érzélgős szerelemnek is. Persze nem valódi szerelem volt az! Semmiféle külső szépség, semmi gondos ápolás nem pótolhatja a lélek azon kellemes szépségét, mely azok szemén és vonásain szerte ömlik, ki Istent szeretik s neki hiven, igazán szolgálnak. Ép oly kevésbé tudja a pipereszer, selyem és bársony eltüntetni az élvezetvágy ríktó színeit a még oly sima s kikent arcokról sem.

\*) Huch P-nek az egyke ellen irt intő szövegét lefordította *Körmöczy* Ernő kunbajai káplán. Az egyik fejezetet itt közöljük.

A keresztény anya hivatása sok gondot, lemondást s fáradtságot kíván, de megadja azt a sok vigaszt és élvezetet, azt a mondhatlan báj és kellemet, mit földi öröm és élvezet, földi szer sohasem, csupán nyugodt lelkiismeret adhat.

**Zombor város a pátriárkához.** Zombor város hétfőn tartott közgyűlésében *Bogdánovics* György pátriárka üdvözlését határozta el. A helyettes polgármester e határozatot eme távirattal fogatosította:

Nagyméltóságú  
**BOGDÁNOVITS LUCIÁN**  
urnak,

v. b. t. t., görög keleti szerb patriárka

KARLÓCZA.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága őszinte, igaz lelkesedéssel fogadta híret azon legkegyelmesebb uralkodói ténynek, hogy Apostoli Királyunk Szentségednek patriárkává történt megválasztását megerősítette.

Szentségedet ért ezen legmagasabb kitüntetés városunk közönségét közvetlenül érinti, mert görög keleti polgáraink Szentséged főpásztori hatásköre alá tartoznak.

Főispánunk Óméltóságának a mai rendes közgyűlésünkön egyhangulag hozott határozatából kifolyólag a legmélyebb tisztelettel üdvözlöljük Szentségedet magas főpapi méltóságában.

Ezen legmagasabb kitüntetés kettős nagy kötelességet ró Szentségedre; hiveinek lelki ügyeit legnagyobb szeretettel gondozni, másrészt éleszteni, öregbiteni és fentartani bennük azon nemes érzést, mely az emberiség legfenségesebb erénye, az egységes magyar haza iránti változatlan szeretetet.

Őszinte óhajunk az: adjon erőt a Mindenek Ura Szentségednek ahhoz, hogy e nemes és nagy kötelességeinek testi és szellemi ereje teljességében igen hosszú ideig eleget tehessen és magasztos hivatása teljesítésében eltöltendő áldásos működését a legteljesebb siker koronázza.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága nevében

DR. ALFÖLDY ÁRPÁD,  
h. polgármester.

**Börtönvizsgálat Zomborban.** A vármegyei, illetve Zombor városi börtönvizsgáló bizottság f. hó 16-án déli 12 órakor megvizsgálta *Fernbach* Károly főispán elnöklésével a zombori kir. ügyészség börtönreit. A vármegye részéről jelen voltak *Szemző* Gyula és *Falcone* Lajos, a város részéről pedig dr. *Gombos* Ignác és dr. *Ágyics* János és *Valient* Nándor, mint jegyzőkönyvvezető. A kir. ügyészség képviselője a bizottságot végigkalkulálta az összes börtönhelyiségeken, hol mindenütt a legnagyobb rend és tisztaság tapasztaltatott s egészségügyi szempontból sem volt kívánni való. Az étel és kenyér izletes s a vizsgálat alkalmával letartóztatott 48 egyén meg kérdezettvén, egynek sem volt kívánni valója, sem panasa.

Elnöklő főispán a látottak és tapasztaltak felett a kir. ügyészi helyettesnek a bizottság nevében is teljes megalégedését fejezte ki.

**Vértesi Károly a 48/49-es honvédekhez.** Megirtuk annak idején, hogy a 48/49-es honvédek *Vértesi* Károlyt legutóbbi könyvének megjelenése alkalmából üdvözlötték. A jeles író a figyelmet ezzel a levéllel köszönte meg:

»Vettem az igen tisztelt bizottságnak folyó évi augusztus 11-én kelt nagybecsű 203/ex.908 számú határozatát, amely által magamat igen nagyon megtisztelve érzem s amelylyel nekem hazafias, igaz örömet okoztak. Legyenek is meggyőződve, hogy mindig szívesen munkálkodtam azon, miszerint a nagy idők emlékét a leghálásabb emlékezéssel adjuk át az utókornak. A hazafias cselekedetekben is mindig szerettem közreműködni, hogy a hazafias érzelmeket átöntsük egymás szívébe, fogékonyabbá tegyük egymás lelkét s ezáltal a hazaszeretetet éberen tartsuk bennünk, s elhatározva, mindig készen álljunk. Amikor pedig az itteni, hazafias ünnepeket rendező állandó bizottság engemet a vezetéssel bizott meg, soha sem szüntem meg a régi 1848/49-es honvédek dicsó tetteit magasztalni, mert hiszen csak a szivem sugallatát követtem, mikor a leg-hazafiaságosabb cselekedetre másokat is buzdítottam, az ifjabb nemzedék elé példákat állítottam.

Az olyan dologért, mely kötelességünk, nem várunk soha sem jutalmat, nem keresünk elismerést senkitől, és ha mégis igen szép savaokban az igen tisztelt bizottság váratlanul, érdemen felül is, csekély értékű megemlékezésért részesített engem abban a nagy megtiszt-

teltetésben, hogy elismerő, őszinte hangon szól hozzám, a fölöttébb megtisztelő irásuk mindig ereklje lesz nekem, melyet drága kincsként fogok őrizni életemben és az utódaimra büszke érzéssel fogom hagyni, minden körülmények között azonban a velem együtt működő bizottságnak a maga részét testvériesen fogom kiadni az engem ért megtiszteltetésből.

Érezzük, főleg a nemzeti ünnepeken, hogy a magyar szabadságharcban elvérzett, már porladó, régen kihült szívek is melegitenek még. Tudjuk, hogy az egész magyar haza által hálással tisztelt öreg honvédek, ahol megjelennek, ahol beszélnek vagy irnak, mindenütt tiszteletet keltenek maguk iránt, azért egy a hő kívánságunk nekünk, akik a nagy idők nagy cselekedeteinek részesei nem lehetünk, hogy az élet Ura, áldásból, patriarchalis kort engedjen érni a kegyetes öreg honvédeknek, hogy a vetésüket jól megérni lássák, munkájuk gyümölcsének bő termésében gyönyörködhesse, az élő példájuk minél tovább hasson a késő nemzedékben!

Most pedig még egy könyvet küldök önöknek igen tisztelt uraim, fíradt bajtársak: »Ujabb Beszédeim« (1897—1903) melyekben hasonlóképen sok szó esik nagyságtokról, derék honvédekről és ösökről, a könyv legelején felkösztöntések alakjában, máshol, másban.

Tegyük ezt a könyvet is az előbb küldött mellé és a kitünő és fáradhatatlan elnökük: dr. Balogh Sándornak Schweidel Józsefről irt brosürjéhez, hogy időtlen időkig hirdessék a régi, nagy idők dicsőségét!

Kitünő tisztelettel és hazafias üdvözléssel maradtam stb.

#### Az ujvidéki szolgabíróság köréből.

Fernbach Károly főispán Nébaffy János kiszácsi lakost az ujvidéki főszolgabírói hivatalhoz díjtalan közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

**Káplánok áthelyezése.** Az érsek Schoblocher György bezdáni káplánt ujvidékre, Schwellheyer Emil vaskuti káplánt pedig Bezdanba helyezte át.

**Megjutalmazott aljegyző.** Gerber Miklós szeghegyi aljegyzőt — mint levelezőnk írja — hosszú éveken keresztül való példás adókezelésért s adóbehajtások körül rendkívüli tevékenységéért a zombori kir. pénzügyigazgatóság megfelelő jutalomban részesítette. Erdemes tisztviselőt ért e kitüntetés. Gerber 18 év óta működik a közigazgatási pályán, főnökei mindenkor meleg elismeréssel adóztak neki fáradhatatlan ügybuzgalmáért.

**Elhalasztott tanítválasztás.** Zentán e hó 17-én tanítválasztásnak kellett volna lenni. A választás vezetésére kiküldött elnök, Szárics Géza polgármester azonban egy nappal előbb kezdte meg szabadságát, s így a választást elhalasztották. Kissé különös, hogy olyan elnököt küldenek ki, aki a választás vezetésében akadályozva van.

#### Hivatalvizsgálat a titeli járásban.

Szemző János titeli főszolgabíró — mint levelezőnk írja f. hó 13. és 14. Jitel 15. és 16-án Alsókaból 17. és 18-án Felsőkaból községek ügykezdését vizsgálta meg és mind a három községben a tapasztaltakkal meg volt elégedve.

**Fizetéképtelenség Palánkán.** Fodor Pál bórkereskedő cég a napokban fizetéképtelen lett. Egyezsége törekszik, ami azonban aligha fog sikerülni, mert a vagyoni állapot igen kedvezőtlen. A cég volt tulajdonosa, Fodor Pál midőn meghalt, sok adósságot hagyott hátra.

**Bukás Jánoshalmán.** Rubinfeld Ignác jánoshalmi vegyeskereskedő beszüntette fizetését. Üzletét 6 év előtt nyitotta meg.

**Házasságok.** Molnár Sándor ujvidéki tanító a napokban tartotta esküvőjét Stiglmayr Elvira kisasszonnyal Cservenkán.

Perlesz Sándor kereskedő e hó 27-én lép házasságra Rosner Matild kisasszonnyal Nagybaracsán.

Czilczér Sándor bajmoki vasúti tiszt eljegyezte Lampel Margit kisasszonyt Ceglédre.

Kubicza Károly tanító eljegyezte Argalds Bozsénka kisasszonyt Palánkáról.

Muck Mór budapesti fogtechnikus eljegyezte Funk Rózsika kisasszonyt Budapestről.

Steiner Márton bástóvárosi tanító eljegyezte Földi Ilona kisasszonyt Ujvidéken.

Angeli Jakab kerényi tanító ma, csütörtökön vette feleségül Sztoicsics Janka kisasszonyt Zomborban.

Riesz Dezső szabadkai fűszerkereskedő eljegyezte Loncsár Mariska kisasszonyt Zomborban.

**Színészet Zomborban.** Polgár Károly színtársulata november 4-én kezdi meg előadásait Zomborban.

**Bezárt iskolák.** Jitelen — mint levelezőnk írja — f. hó 15-én a községben uralkodó roncsló toroklob miatt az összes iskolákat 14 napra — alispáni rendeletre — bezárták.

**Hitvesgyilkosság.** Papp Albert matételkei gazdasági alkalmazott a napokban afölötti, dühében, hogy a felesége mások jelenlétében összezsizda, az utóbbi egy élesre fent bicskával úgy össze szurkálta, hogy nyomban meghalt. A gyilkost letartóztatták.

**Az ujvidéki furcsa fölfüggesztés.** Szender Gusztáv ujvidéki városi alszámvevő furcsa esetével a napokban foglalkozott az ottani közigazgatási bizottság, mely a polgármesteri önkény határozatának egyes brutális részeit megváltoztatta és így Szendernek módot nyújtott, hogy a határozatnak végleges elintézését nyugodtan várhassa. A közigazgatási bizottság dr. Slezák Lajos főügyész javaslatára ezt a határozatot hozta: A polgármesterhatározata csak azon változtatással, hogy Szender Gusztáv ellen a fegyelmet megelőző vizsgálat csak az 1886. XXIII. t. c. 1. §-a a), pontja alapján rendeltetik el és hogy panaszlott a felfüggesztés tartamára nem már f. október 1-től, hanem csak a polgármesteri határozatnak hivatalból való felfüggesztést kimondó részének jogerőre emelkedését követő hó elsejétől részesítendő lakpénzén felülfizetése 1/2 részében és azon időpontig azonban összes illetéket megkapja hagyatik jóvá. A városi számvétség utasított, hogy Szender Gusztávnak f. évi. október 1-től visszatartott illetményét további intézkedésig szabályszerűen folyósítsa. Jelen véghatározat Szender Gusztávnak azon figyelmeztetéssel adatik ki, hogy az ellen a belügyminiszterhez intézendő és 15 nap alatt beadandó felelőszéssel élhet.

**Tüz Kishegyesen.** Tóth Pál kishegyesi lakosnak összehordott takarmánya a napokban kigyuladt és teljesen leégett. A kár 2350 korona. A tüzet — mint levelezőnk írja — Csordás Péter nevű 9 éves fiu okozta.

**»Madarasi bicskás vagyok.«** Rickert György pacséri lakos — mint levelezőnk írja — a napokban kiment a kukorica földjére, hogy a termény fölött szemlét tartson. Egyszerre csak azt veszi észre, hogy valaki kényelmesen tördeli a tegerijét. Midőn az illetőt kérdőre vonta, az revolvert rántott s Rickertre szegezve, így szólt: — Tudják-e, ki vagyok? Petrovits István madarasi bicskás vagyok. Hogy mernek engem zavarni?! Majd elbánok én magával.

Alighanem baj is történt volna, ha még ketten segítségére nem sietnek Rickertnek. A vakmerő tolvajt a csendőrség letartóztatta.

**Halálozások.** Özv. Fleischmann Benőné a napokban Baján 67 éves korában meghalt. Az elhunyt urnó szakadatlanul gyakorolta a jótékonyt s így halála széles körben őszinte részvétet kelt.

Vadócz István, a topolyai szolgabíróság hivataloszója e hó 19-én meghalt. 32 évig volt a topolyai szolgabírósnál hivataloszója. Két év előtt nyugdíjaztatta magát. Temetésén a szolgabíróság testületileg jelent meg.

**Lopás a topolyai uradalomban.** Gróf Zichy János topolyai nagybirtokos uradalomban levő lábon álló tengeriből a napokban nagyobb mennyiséget loptak el. A nyomozás során a csendőrség kiderítette, hogy a tettesek Zeják Ignác, Soós János, Soós Péter topolyai lakosok. Ellenük és — mint levelezőnk írja — Altman Jakab kereskedő ellen, aki a tengerit potom áron vette meg, megindították a büntető eljárást.

**Névváltóztatások.** Steinicz Gyula alsókaboli lakos Biró-ra, Hirtenberger István bácsalmási illetőségű csongrádi lakos Halász-ra.

**Csőd Óbecsén.** Sevity és Ávrámov óbecsei kereskedők ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnok dr. Müller Károly óbecsei ügyvéd.

**Baleset.** Guthwein Péter cservenkai betűszedő a napokban a bucsu alkalmával ott volt léghintából, erős hullámszél közben kiesett s súlyos sérüléseket szenvedett.

**A cservenkai iparostanonc iskolához** a napokban Guthwein Ádám ottani tanítót választották meg 3 évi tartamra.

**Fölakasztotta magát.** Noll József bajai tüzoltó a napokban fölakasztotta magát. Öngyilkosságának okát nem ismerik.

**Hajózási forgalmi akadályok.** A multszombaton déliben Budapestről Mohácsra megindult személyhalyó, az »Elisabet« a Baja fölötti vajasi gázlóban a rendkívüli alacsony vízállás következtében fönnakadt, úgy, hogy a jóval kisebb »Altenburg« nevű vontató hajó vette föl és szállította tovább az utasokat, akik csak vasárnap reggel 4 órákor indulhattak tovább. Mi-

vel pedig a rendkívüli alacsony vízállás lehetlenné teszi a vajsai gázlóban a rendes személyhajók közlekedését, az »Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság« igazgatósága mult hétfőtől kezdve Tolna-Dombori és Mohács között a személyszállító hajókat és gyorsáru szállítást mindaddig beszüntette míg a vízállás a hajók áthaladását a vajasi gázlón lehetségessé teszi.

**Jubileum.** Császár Julián zombori p. ü. számvizsgáló e hó 19-én ülte meg hivatalkodásának 40-ik évfordulóját. A derék, ügybuzgó, hivatását példásan teljesítő tisztviselő csöndben jubilált, de azért sokan keresték föl jókívánságaikkal.

**Az ujvidéki sportegylet** a napokban tartott közgyűlésén elnökké Mayer Józsefet, alelnökké Vermes Gyulát, titkárá Kojor Jánost választotta meg.

**Tolvaj cseléd.** Weber Ferenc topolyai álmomásfőnök nejét a cselédje, Verkovits Mihályné meglopta 110 korona értékű fehérneműt és konyhaedényt vitt el tőle. A tolvaj cseléd ellen megtették a följelentést.

**A. D. M. K. E. palánkai fiókja f. évi** rendes közgyűlését mult vasárnap tartotta, melyen Marton István áll. gazd. intéző elnöki megnyitójában és Kardos Pál polg. isk. tanár titkári jelentésében számolt be az egyesület mult évi működéséről. Az egyesület a lehetőségig minden alkalmas eszközt felhasznált arra, hogy ezen határszéli városokban és vidéken a magyarság és a közművelődést szolgálja. Palánkán kilenc közművelődési estét rendezett a nagyközönség részére, melyeken népszerű formában a földrajz, történet, irodalom és természettudományok köréből felolvasásokat és szabad előadásokat tartottak s ezeket vetített képek kíséretében és egyéb bemutatások tették érdekessé és szemléltetővé. A szomszédos községek nemzeti lakosságának a magyarság közkincesével való megismertetése céljából a vidéken is tartott közművelődési esetet, melyeken a magyar irodalom és történet köréből volt előadás és felolvasás, nem csak magyarul, hanem a lakosság anyanyelvén is. Helyben a téli időszak alatt ingyenes tanfolyamot nyitott analfabéták, továbbá felnőtt iparosok részére az iparüzéshez szükséges általános ismeretek és építőipari rajz tanításra, ahol Erdős Mihály és Spolarich János polg. isk. tanárok tanítottak Könyvtárát különösen a töbnyire idegen anyanyelvű fiatalok szorgalmassan használta. A szlavóniai magyarság támogatása céljából odavaló szegény, de szorgalmas és tehetséges fiatalok egyes palánkai tagok nagyobb hozzájárulásával a helybeli polgári iskolában tanított. A közgyűlés elhatározta, hogy a jövőben tavalyi munkásságát fokozza. A felnőttek, különösen az analfabéták oktatása érdekében a közigazgatási hatóság támogatását is kikéri az egyesület. Zakkay Aladár polgári isk. igazgató, a közművelődési szakosztály elnöke bejelentette a közgyűlésnek, hogy a polgári isk. tantervű tudományos előadásait a jövőben is az egyesület közművelődési estéin tartja meg.

**Tüz Kossuthfalván.** Kossuthfalván — mint levelezőnk írja — Bicsó Gábor háza a napokban kigyuladt s teljesen leégett. Sok gazdasági eszköz is odaveszett. A kár meghaladja a 2300 koronát, amely összeg megtérül, mert minden biztosítva volt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

**Sört lopott.** Kohut József Kossuthfalvi vendéglős a napokban a vasúthoz küldte kocsisát, hogy a vonaton érkezett sört szállítsa be. A kocsis a kocsihoz rakott sörből utközben 2 horddal eladott. Lopás azonban kiderült. Gazdája a csendőrségnél följelentette.

**Öngyilkosság Topolyán.** Magó Ferenc 65 éves topolyai lakos — mint levelezőnk írja — e hó 18-án a topolyai r. k. keleti temetőben egy fára felakasztotta magát, mire észrevették már teljesen kihült. Valószínűleg életuntagságból követte el az öngyilkosságot.

**Támadás egy tanító ellen.** Vass Ignác csantavéri tanító és Gyula nevű 14 éves fia — mint levelezőnk írja — a napokban az esti órákban egymással csendesen beszélgetve sétáltak a község határában. Hirtelen mellettük támadtak Oláh József és Kruncz József ottani lakosok s minden ok nélkül végre verték a tanítót és fiát. A támadók ellen megindították a büntető eljárást.

**Kis fiu mint gyújtogató.** A rossz nevelésnek következménye, hogy Fekete János topolyai szállási lakos gazdasági épülete kigyuladt s teljesen leégett. Feketének Béla nevű 11 éves kis fia ugyanis cigarettázott, miközben a közelben levő szalma kigyuladt. A lángok átcsaptak a kis épületre s elhamvasztották.

**Községi képviselőválasztások a topolyai járásban.** A topolyai járásban a napokban ejtették meg a községi képviselő választásokat. Az eredmény ez: *Jopolya*: dr. Cziráky Gábor, Dudás Antal, Rilis Dezső, Izsáki Félián, Fekete István, Fekete Mihály, Tószegi János, Kovács Katona Ignác, Hajtman Máté, Bencsik Pál, Győri Mátyás, Tomik János, Szikora János, Dudás Ferencz Németh János. *Szehegy*: Kariusz Fülöp, Gebel Jakab, Szandesz Fülöp, Hesz Gottfried, Lehr Jakab, Lehr Lajos, Kriszt Grottfried, ifj. Hartmann Frigyes, Kinkel Frigyes, Wahl Fülöp. Póttagok: Gutwein Frigyes, Bieber Frigyes, Müller Keresztély, Hartmann Fülöp és Weber Péter. *Feketehegy*: Branchler Henrik, Weismann Jakab, Dietrich János, Rörich Péter, id. Dietrich Miklós, Varga József, Bartok Lajos, Berdok Lajos, Butor László, Terebesi Sándor. Póttagok: Burger Péter, Ziegler Keresztély, Butor János, Pál András és Bárcsi Sándor. *Kishegyes*: Tóth Pál bíró, Csóré János, Pap Mátyás, (Jánosvő), Paróczy Pál, Pecze András, Varmuzsa Simon, Pintér Illés, Szőke Péter (József fia), Kiss Antal, Csabai Lajos. Póttagok: Ifj. Maronka János, Csáki Gergely Kocsis Vince, Krizsán Balázs és Faragó Antal. *Kössuthfalva*: Hieller Péter, Király László, Banzik István, Boros Bálint, Cseke Ferencz, Józsa Dániel, Kötő János, Fejes Sándor, Király József, Szoboszlai Sándor. Póttagok: Bak János, Josvai Lajos Fodor Pál, Szabó János (csali), Feiss János, Papp István. *Pacsér*: Marton Bálint, Daku István, Tokai Lajos, Ador Sámuel, Gönczi Lajos, Pap Sándor, ifj. Takács Sándor Bodvó, Tatity Vászó, Horváth Károly, ifj. Takács Ferencz. Póttagok: Rózsa Sándor, Popovits György, Berkó József, id. Éri János és Csányi Lajos B. vő. *Csanádvéren*: Juhász István, Faspár Jenő, Anitics József, Milánkovits Félix, Bakos Antal, Sinkovits Pál, Göcző Imre, ifj. Vida Ferenc, Ozsvár Illés, Földi István. *Bajcsársól*: idb. Szakál Mihály, Kelemen Mátyás, ifj. Makán János, ifj. Szakál János, Makán Sándor, Markusev Vladó, Jákits Márk, Klebecskó János, Brankov Szimo, Petrács Elek. Póttagok: Blagojesen Mladen, Licskó Márton, Fabriczi János, Matisa József, Ferkovics János.

**Éjjeli támadás.** Péter Illés kishegyesi lakost a napokban, midőn este 9 órakor hazament, három ismeretlen egyén megtámadta és úgy megverte, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. A csendőri nyomozás — mint levelezőnk írja — kiderítette, hogy a támadók Tóth Lajos, Odrabina Péter és Fabó János kishegyesi lakosok voltak, kik ellen a büntető eljárás megindult.

**Téglajárdaépítések Mozsoron.** Mozsor községében október 13-án téglajárdák építésére tartottak versenytárgyalást. Ajánlók: Kettenberg Károly titeli kőmíves 6540 korona, Gájer Henrik ujbérszi építési vállalkozó 6090 kor., Heck István mozsori téglakészítő 6045 korona, Licsity György sajkagyörgyei kőmíves 6050, Kulmann Frigyes titeli kőmíves 6480 és Neujahr Vilmos titeli építési vállalkozó 6140 korona vállalati összeggel. A község Heck Istvánt bízta meg a kivittel, aki a járdák építését Zsákity György titeli mérnök tervei szerint fogja eszközölni.

**Leszakadt harang.** Zentáról jelentik: Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség ért tegnap egy Prikodánovics Teréz nevű 8—9 éves kis tanulóleányt az Árvai féle iskola udvarán. 9 órakor ugyanis, midőn egy iskolás fiu a tanóra megkezdésére az iskola udvarán levő rozoga iskolai haranggal csengetett, a rosszul felerősített harang leszakadt és az éppen akkor ott a tanterem felé szaladó kis leányka fejére esett, aki ennek következtében súlyosan megsérülvén elszédült. A súlyosan sérült leánykát a kórházba szállították. Délután a helyszínen vizsgálat végett megjelent Somogyi Mihály vizsgálóbíró megállapította, hogy a harang azért eshetett le, mert hibásan volt a csavar felülről reá erősítve és így idők folyamán a folytonos ide oda löbálás következtében mindig lejjebb csúszott, míg végleg felmondta a szolgálatot. A kis leány délután annyira magához tért, hogy a vizsgálóbíró kihallgathatta. Hogy kit terhel a felelősség az a további vizsgálat során fog kiderülni.

**Monostorszeg hajóállomást bezúntatták.** A «Magyar Folyam- és tengerhajózási Részvénytársaság» igazgatósága közhírré teszi, hogy monostorszeg állomást a kis víz miatt ez évi október hó 14-étől kezdve további intézkedésig bezúntatták.

**Lopás a vasuton.** A napokban Könyig Vilmos, a Zentai Takarékpénztár könyvelője Szabadkán át Bácsfeketete hegyre utazott. Utközben elaludt és ezalatt egy szemfüles utazótolvaj kilopta zsebéből a pénztárcáját, amelyben 120. korona volt. A meglopott utas a szabadkai rendőrségnél jelentette be az esetet.

**Ösztöndíjas joghallgató.** A Falcione-féle 1200 koronás ösztöndíjat Zombor város közgyűlése *Petényi Gyula József* joghallgatónak, *Petényi zombori tanító fiának* szavazta meg.

**Öngyilkos leány.** Noll Teréz kerényi leány sehogyse tudta elviselni azt a bánatot és szégyent, hogy szíveválasztotta mást vett feleségül. Elkeseredésében fölakasztotta magát.

**Ellopott kerékpár.** Pál Ferenc feketehegyi lakostól a napokban ellopták a kerékpárját. A csendőrség — mint levelezőnk írja — a tettest Dudás József személyében nyomozta ki.

**Betörés Kishegyesen.** Paróczy Anna kishegyesi asszonynál — mint levelezőnk írja — a napokban betörték s mindenféle gabonaneműt s háziállatokat vittek el. A csendőrség a tetteseket Kocsis Vince és Torma Kása József személyében kinyomozta. Az előbbinek lelkét már több bűn terheli.

**A bajai sportegylet** vasárnap lövészeti versenyt rendezett ezzel az eredménnyel: 1. Lövészet puskával: Somogyi Gy., Somogyi E., Gebhardt D., dr. Móder G., Fets K. Pisztollyal: Urhegyi J., dr. Móder G., Somogyi Gy., Stájer J., Tinusz A. 2. Száz yardos siktutás: Koller F. (12 mp.), Latinovits N., Farkas Ö., Klein J. 3. Football-távolugrás: Várnai E. (35.30 m.), Stájer J., dr. Móder G. 4. Diszkosz-handicap: Farkas M. (28.80 m.) Várnai E. (26.60 m.), Kocsis J. (25.60 m.) 5. Súlydobás-handicap: dr. Móder G. (11.25 m.), Latinovits N. (7.70 m.), Bogdány M. (9.60 m.) 6. Magasugrás: Koller F. (147 cm.), Klein J. (142 cm.), dr. Boróczy K. (132 cm.) 7. Távolugrás: Koller F. (5.20 cm.), dr. Boróczy K. (5.10 cm.) Latinovits N. (5.05 cm.) 8. Svédgerelyvetés: Latinovits N. (37.35 m.), Farkas Ö. (32.80 m.), Nánay A. (32.35 m.), dr. Móder G. (29.35 m.), dr. Boróczy K. (27.60 m.) 9. Helyből magasugrás: Holtversenyben Koller F. és dr. Móder G. (122 cm.), Klein J. (117 cm.) 10. 1000 méteres gyaloglás: Nyilassy J. (5 p. 28<sup>2</sup>/<sub>5</sub> mp.), Treszkity F., Várnai E., Wittenberg J. 11. Súlyemelés: Kocsis J. (47 egység), Lovas J. (42), Bogdány M. (35).

**Házasság szédélgés zomborban.** Zomborból jelentik a következőket: Furfangos szélhámost tartóztatott le a zombori rendőrség. A szélhámos a szédélgők azon fajtájához tartozik a kik hiszékeny asszonyokra vetik ki hálójukat és azokat házassági ígérettel boldogítják. Az illető Bánhegyi Gyula budapesti építésznek adta ki magát és Zomborban sikerült neki jobb polgári családokkal érintkezésbe jutni. Egy urinó felült Bánhegyi ígéreteinek és kész volt feleségül menni, mindenét becsomagolta és készen volt, hogy Bánhegyivel Budapestre utazzék az esküvő megtartása végett. Azonban az asszony egyik rokonának Bánhegyi viselkedése gyanusnak tűnt fel és a rendőrség jelentést tett. A rendőr kapitány előállította Bánhegyit és igazolásra szólította őt fel, s miután a szédélgő okmányokkal nem volt képes kielégítően igazolni, megindították ellene az eljárást és a nyomozás megállapította, hogy bánhegyi valódi neve Szakál Károly, kőmíves és kaposvári illetőségű. Az időközben beszerzett adatokból kitűnt, hogy Szakál már négy ízben volt házassági ígéretet miatt büntetve. Egy asszonytól 10.000 koronát, egy másiktól 1220 koronát csalt ki. Különböző is országosan körözött egyén. Szakált letartóztatták és a zombori ügyészség börtönében várja a büntetést.

**Három tanár nyugdíjaztatása.** Az ujvidéki *Határörben* olvassuk:

A kir. kath. magyar főgimnázium három öreg, kipróbált tanára vonult a közeli napokban a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerő meglepedésének kíséretében végleges nyugalomba. *Kovács János*, *Hollós Lipót* és *Moser József* eredményteljes munkásság után váltak meg az iskolától. A jó barát, a hálás tanítvány az igazi kartárs áthatva attól a nagy önfeláldozó munkától, amelyet ők mint a kulturának igaz apostolai kifejtettek, elismerő készséggel azt a nehéz fáradságot, amelylyel épp ezeknek a tanároknak kellett megküzdeniök, hiszen életük java részét nemzetiségi vidéken töltötték és akkor még, mikor ők kezdték meg tanári működésüket, mostoha viszonyok voltak. Hála az ő »integer vitae, scelerisque purus« jellemüknek, ez a működés eredményes volt és a tanítványok aprajagja méltán fonja koszoruba a hálás elismerés babérágait, azokat a babérágakat, amelyekről nyilat, mondhatjuk, hogy »mon mentum aere perennius«. Legyenek büszkéek, hogy ily monumentumról szólhatnak ők, akik szerénységükkel nem kívánják azt a kitüntetést, amelyet első sorban a kartársak akartak nyújtani. *Kovács János* itt volt a magyar gimnázium bölcsőjénél és hogy ez intézet ma oly hatalmas és hogy hire, neve oly dicső lett, abban neki nagy része volt. Nagyon jól tudjuk, milyen volt a helyzet abban az időben, amikor ő ide került. A magyarság bástyáját kellett meg-

védni és hála a benne lakozó tyraeusai és antheusi erőnek, ő hazafias polgárokat nevelt ennek a hazának. Az ifjuság jólelkű atyja volt és meglett emberek szívesen emlékeznek reá vissza. Mint kollega példányképe volt a szeretetnek, egybefűzni az egy célért küzdő férfiakat, ez volt az ő célja és ezért képes volt tűzbe is menni. Szeretettünk, barátságunk kíséri őt a nyugalomba. — *Hollós Lipót* életének jórészét, tanári pályájának minden percét nemzetiségi vidéken töltötte. Ujvidékhez 22 évi működés köti, a többi évet szintén nemzetiségi helyen, az árvamegyei Trsztinán töltötte. A csendes munkásság jellemzi egész tanári működését. Igaz hazafias érzésének nem egyszer adta tanujelét, szerette szakmáját, de ezenkívül fősulyt helyezett a dalnak, a hazafias dalnak ápolására. Nehéz időkben vezette az általa nagyon szeretett dalegyesületet, amelynek mai napig is karnagya. Mint zenész ő volt a »primus inter pares«, háza valóságos *Helikon* volt, ahol találkát adtak *Alpollónak* és a *Muzsáknak* kedveltjei. Egész élete lelkesedés a művészetekért. *Moser József* 32 éven át tanított ebben az intézetben. A minuciózításokig menő pedantéria, a buzgó kötelességtudat voltak sajátjai. Kötelességtudó, lelkiismeretes gárdát nevelt, amely megtudta őt érteni és szerette őt. Individuálitása már olyan volt, hogy a szerénység volt a mintaképe. Azonban minden szerénysége mellett is el fogja hinni, hogy elismeréssel adóznak működéséért mindnyájan, akik munkásságának akár közvetlen, akár közvetett szemlélői voltak. Élvezzék a nyugalmat friss erőben, boldogságban és övezze személyüket ezután is az a ragaszkodás, amely tanítványaikat, volt kartársaikat és jó barátaikat, ismerőseiket hozzájuk mindenkor fűzi és ezentul is fűzni fogja.

#### Iparosok továbbképző tanfolyama

Igen fontos missziót teljesít Ujvidéken az iparosokat továbbképző tanfolyam. Az iparosok intelligenciáját folyton emeli, szaktudásukat pedig bővíti s így a magyar ipart magas fokra juttatja. A tanfolyam ügyében annak vezetője, *Niedermayer Gyula* igazgató eme felhívást intézte az iparosokhoz:

Tekintettel arra, hogy városunk az ipar terén kiváló helyet foglal el, a magas kormányunk az ideai tél folyamára újból még több és terjedelmesebb tanfolyamok felállítását engedélyezte.

Ebből kifolyólag a m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága intézkedett, hogy a tél folyamán 7 különböző tanfolyam szerveztessék Ujvidéken. Ezen tanfolyamokon előadott tárgyak, azok időbeosztása és tartama a következő:

1. *Üzleti fogalmazás*: tart 1908. november 1-től 1909. évi január 31-ig, hetenkint kétszer este 7—9-ig.

2. *Számítan és mértan*: tart 1908. évi november 1-től 1909. évi január 31-ig, hetenkint kétszer este 7—9-ig.

3. *Szerkesztő és ábrázoló mértani rajz*: 1908. évi november 1-től 1909. évi február 28-ig hetenkint háromszor este 7—9-ig és vasárnap este 9—12-ig.

4. *Szabadkézi rajz*: 1908. évi november 1-től 1909. évi március 31-ig hetenkint 3-szor este 7—9-ig.

5. *Építőipari szakrajz*: tart 1908. évi november 1-től 1909. évi március 31-ig hetenkint 3-szor este 7—9-ig és vasárnap d. e. 9—12-ig.

6. *Könyvvitel cipész mesterek részére*: tart 1909. évi február 1-től 1909. évi március 31-ig hetenkint kétszer este 7—9-ig.

7. *Cipészipari szakrajztanfolyam segédek részére*: tart 1909. évi január 1-től 1909. évi február 28-ig hetenkint 5-ször este 7—9-ig.

A tanfolyamokra jelentkezni lehet okt. 15-től kezdve hétköznap d. u. 5-7-ig és vasárnap d. e. 9—11-ig az áll. felső keresk. iskola épületében, földszint ajtó 11. *Niedermayer Gyula* igazgatónál, a tanfolyamok vezetőjénél.

Az első négy tanfolyamra bármily szakmájú iparos jelentkezhetik, az építőipari szakrajztanfolyamra az ácsok, kőmívesek, épületlakatosok, asztalosok és bádogosok. A 6-ik és 7-ikre csak a cipészek. Egy és ugyanazon jelentkező több tanfolyamon is vehet részt.

A tanfolyamok ingyenesek és csak a beiratkozás alkalmával előre, beiratkozási díj címen a következő csekély díjak fizetendők: *Üzleti fogalmazásra* 1 k., *Számítan-mértanra* 1 k., *Szerkesztő és ábrázoló mértani rajzra* 2 k., *Szabadkézi rajzra* 2 k., *Építőipari szakrajzra* 3 k., *Ipari könyvvitelre* 2 k., *Cipész szakrajzra* 2 k.

A tanfolyam vezetősége bizton reméli, hogy *Uraságod* örömmel fogja megragadni ezt az alkalmat és szakbavágó ismereteinek mélyítése és bővítése céljából minél több tanfolyamra fog beiratkozni. Nemcsak a hazai iparnak tesz ezáltal hasznos szolgálatot, nem csupán általános műveltség terjesztésének érdeme fog ebből *Uraságodra* is hármlani, hanem ugyszólván költségmentesen saját boldogulásának előfeltételeit is megteremti.

## KÖZGAZDASÁG.

**Mezőgazdasági kamara Bácsme gyében.** A mezőgazdasági kamarákról szóló törvénytervezetet vitatták meg ma Budapesten, az országos gazdasági gyűlésen. Ezen jelen voltak: *Latinovits* Pál ny. főispán, a Bácsme gyei Gazdasági egyesület elnöke és *Jörley* Gyula alelnök is, akik az egyik mezőgazdasági kamarának Zomborban való létesítése érdekében érvényesítették befolyásukat az illetékes tényezőknél. *Latinovits* Pál ez ügyben hosszabban értekezett *Daranyi* Ignác földmivelési miniszterrel is.

**A titeli országos vásár,** melyet október 18- és 19-én tartottak meg, nem a legjobban sikerült. A forgalom közepes méretű volt.

**A budapesti országos komlókiállítás** a II-ik díjat *Eördögh* Elemér bácsujfalui plébános, a megyebeli gazdasági mozgalmak egyik vezető-férfia nyerte el.

**Bácsme gyei komlótermelők sikere Németországban.** A berlini nemzetközi komlókiállítás nagy figyelmet keltett a bácsme gyei komló. Termelőink tömegesen nyertek díjakat. A díjnyertesek ezek: *Gróf Chotek* Rezső Futtak, II. díjat; *Gerich* Endre *Petrőcz*, *Lőw* Frigyes *Bulkeszi*, *Pinterovits* Jenő *Petrőcz*, *Steiner* Kálmán *Petrőcz* és *Steiner* Károly *Petrőcz*, a III. díjakat nyerték.

**Díjakat nyert bácsme gyei baromfi-tenyésztők.** A temesvári baromfiállítás *Madzinyi* Gézáné (Jánoshalma) kacskákért diszoklevelet, tyukokért diszoklevelet és aranyérmét, dr. *Ellinger* Jenő (Zenta) pedig óriási tyukokért dicséret oklevelet kaptak.

**Állami kedvezmény egy ujvidéki cégnek.** A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök és a földmivelésügyi miniszter hozzájárulásával az 1907. évi III. cikk alapján az 1899. évi XLIX. törvényekben meghatározott állami kedvezményeket a mechanikai kendergeribenező és kártológár *Brüll F. F.* betéti társaság cégnek *ujvidéki* kendergeribenező és kártoló gyári ipartelepe részére az 1906. évi augusztus hó 30-tól számítandó tíz évre engedélyezte.

**Nemzetközi tejgazdasági kiállítás.** A jövő évi júniusban Budapesten tartandó IV. nemzetközi tejgazdasági kongresszus alkalmával egy nemzetközi tejgazdasági kiállítás is fog rendeztetni. Ezen kiállítás szervezésére kiküldött bizottság *Pálffy* Béla gróf elnöke alatt a napokban ülést tartott, melyen elhatározatott, hogy a kiállítás a városligeti iparcsarnokban fog megtartani. Ezen kiállításnak 3 főcsoportja lesz. I. Tej és tejtermékek csoportja. II. Tejgazdasági gépek és eszközök csoportja. III. Tejgazdasági tudományos és kísérleti csoport. A kiállításra vonatkozó mindennemű felvilágosítással a kongresszus főtitkári hivatala (Budapest, V., Vigadó) készséggel szolgál.

**Fejés alatt ne tessünk,** mert nem kapunk oly tisztát és annyi tejet, mintha etetésen kívül fejtenők.

Széna-, szalmaetetés közben ugyanis a levegő megtelik a róluk felrázott por, penészpora és más mikroorganizmussal, melyek a tejbe is beléhuhatnak.

Hogy pedig több is lesz a tej, ha etetésen kívül fejtenők, annak okát a következőkben kell keresnünk. A szervezet az edénytagító (vasodilatator) és edényszűkítő (vosconstrictor) idegi segítségével főleg azon szervet látja el bőven vérral, a mely működik; ha azonban a fejés (azaz mirigyműködés) alatt a tápcsatorna is működik, úgy a tőgybe kevesebb vér jut; már pedig a mirigyműködés erőlye a benne circuláló vér mennyiségétől függ: ennél fogva a tőmirigy működési erőlye etetés közben kevésbbé intenzív lesz minek természetes következménye az, hogy a tejproductum is kevesebb lesz.

Ezen elméleti okoskodás megfelel egyszerűs mind arra a kérdésre is, hogy etetés előtt vagy után fejessünk? Ha megfontoljuk ugyanis azt, hogy etetés után 1—2 órával még a kérérdzés, emésztés, belműködés, stb. még javában folynak, hogy ezen szervi működések épúgy vannak el a tőgytől bizonyos vérquantumot, mint a rágás, nyelés, gyomoremésztés, stb. akkor nem kétkelhetünk, hogy az etetés előtti fejés az előnyösebb. (P-us.)

### Szerkesztői üzenetek.

M. A., Nagybaracska. Ez év végéig rendben van.  
B. Á., Mélykut. Lapunk vezére ma érkezett Budapestre. A jelzett ügyben készséggel áll rendelkezésére.

D. B-t. Az illető nem küldte vissza.

»Nem lehet az másként.« Nem közölhetjük.

W. G-a. Későn vettük kézhez s így csak részben használhattuk.

T. I., Baja. Köszönjük a jöleső figyelmet.

B. S., Zombor. Czedler János előtt dr. Maximovits Miklós három cikluson át képviselte Zombor városát. Czedler után ismét 3 évig volt képviselő. (Akkor még 3 éves ciklusok voltak.)

H. L-s. Nyomban megtettük.

H. M., Zombor. A fogadást ön nyerte meg. A szerbek a 15. század elején, a németek pedig a 18. század végén jöttek be Bács-Bodrog megyébe.

Zs. M-ka. A fekete kalap két okból is ajánlatos. Egyrészt, mert ez a szín ez idén divatos; másrészt, mert minden színű ruhához hordható. — A hosszú keztyűk, minthogy a rövid ujjas bluzokat már nem viselik, főlegessé váltak.

Ldy. Nem közölhetjük.

Erdélyi Mihály, Bécs, Währinger Gürtl. Néhány példány »Unbekannt« jelzéssel visszaérkezett.

M. A., Futtak. Már többször megüzentük, hogy a papírnak csak az egyik oldalára sziveskedjék írni. Levelére a mai számban találja meg a feleletet.

Dr. Szh. L., Monostorszeg. Mai számunkban közöljük a titkári hivatal jelentését. Ha nem volna benne említés téve, úgy fölvilágosítást kérünk illetékes helyen. Munkásságának folytatását kérjük.

T-r, Titel. A megfelelő intézkedéseket nem tehetjük meg.

Levelező, Titel. Amidőn kézhez vettük, már nem volt Budapesten. Ma újból fölérkezett. Nyomban átadtuk neki s ő továbbította.

Levelezőink közül többen nem nagyon komolyan fogják föl lapunk tudósítási tisztségének feladatát. Eme barátainkat arra kérjük, hogy nagyobb zsurnalisztikai munkásságot fejtsenek ki számunkra.



20398. Polg.  
1908. szám.

## Hirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy **Szabadka, Gombos, Palánkai h. é. vasut** kiegészítéséhez az **Ujpalánka és Bácsstóváros** községekben fekvő s kisajátított ingatlanokra nézve az 1881. évi XLI. t.-c. 46. §. értelmében a **kártalanítási eljárást** megindítja.

Az Ujpalánka község határában fekvő s az ujpalánkai 86. szám betétben A, I, 3. sorsz. a. 784. hrsz. alatt felvett s *Blechl* Józsefné szül. *Valincsek* Mária és *Valincsek* Miklós tulajdonát képező ingatlanok kisajátítására vonatkozólag a kártalanítási eljárás megkezdésére határnapul az **1908. évi november hó 5-ik napjának d. e. 9 óráját Ujpalánka** község házához kitűzi.

A **Bácsstóváros** község határában fekvő *Gyukits* István tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 587. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3763. hrsz. ingatlanra a *Batyin* Nikoláné szül. *Todorov* Mila tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 302. sz. betétben A, I, 5, 3782. hrsz. a. felvett ingatlanra a *Sztojansev* Nikola (nős *Jelenits* Jelenaval) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 971. számú betétben A, IV, 2. sorsz. 3783. hrsz. ingatlanra a *Protits* Szava tulajdonát képező s bacsstóvárosi 885. számú betétben A, I, 7. sorsz. 3838. hrsz. ingatlanra a kiskoru *Tyo-*

*sits* Gyóka tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1121. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3837. hrsz. ingatlanra a *Milovanav* Gyóka (nős *Teodorovits* Ankaval) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1531. számú betétben A, † 1. sorsz. 3836/1—b. hrsz. ingatlanra a *Sztojansev* Száváné szül. *Bozsín* Darinka tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1530. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3836/1—a hrsz. ingatlanra a *Todorov* Velicsko (nős *Bugarszki* Kvizával) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1017. számú betétben A, † 1. sorsz. 3841. hrsz. ingatlanra az ifj. *Protits* Gavra és *Protits* Szteván tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 925. sz. betétben A, † 1. sorsz. 3843. hrsz. ingatlanra a kiskoru *Protits* Milorad, kiskoru *Protits* Jova és kiskoru *Protits* Gavra tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 229. sz. betétben 3910. hrsz. s a bacsstóvárosi 1095. számú betétben A, I, 3. sorsz. 3909. hrsz. ingatlanokra a *Krnyajacz* Lázár (nős *Krsztin* Szókával) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 741. számú betétben A, II, 2, 3865. hrsz. ingatlanra az *Atyimov* Mladen (nős *Ranisavlyev* Katával) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 1061. számú betétben, A, † 1. sorsz. 3862. hrsz. ingatlanra; a *Sztojasits* Ignját (nős *Arszenin* Lyubával) tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 962. sz. betétben A, I, 4, sorsz. 3861/3 hrsz. ingatlanra a *Basics* Szteván tulajdonát képező s a 96. számú betétben A, † 1. 3886. hrsz. ingatlanra a *Basits* Sztevann szül. *Szuvarics* Róza tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 95 számú betétben A, † 1. sorsz. 3885. hrsz. ingatlanra a Bacsstóvárosi politikai község tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 6 sz.

betétben A, III, 6. sorsz. 3879. hrsz. A, II, 1. sorsz. 1491/1—4. hrsz. A, III, 7. sorsz. 4007. hrsz. ingatlanokra a **Bácsstóvárosi** gör. kel. szerbgyház tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 3 sz. betétben A, VII—I, sorsz. 3878. hrsz. ingatlanra az *Özv. Zomboracz* Jeftané szül. *Krnyajacz* Mária tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 141. sz. betétben A, I, 7. sorsz. 3880/1—b. hrsz. ingatlanra a *Schmidt* János tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 953. sz. betétben A, I, 4. sorsz. 1343 hrsz. ingatlanra a *Boj* Ferenc tulajdonát képező s a bacsstóvárosi 371. sz. betétben A, II, 5. sorsz. 4061 hrsz. és a bacsstóvárosi 1154. számú betétben A, I. 4060. hrsz. ingatlanra a kártalanítási eljárás megkezdésére határnapul az **1908. évi november hó 10-ik napjának d. e. 9 óráját Bácsstóváros** község házához kitűzi.

A távol levő és ismeretlen tartozkodásu telekkönyvi érdekeltek részére ügygondnokul **Tillinger Sándor** palánkai ügyvédet nevezte ki.

A tárgyalásra az összes érdekelteket ezen hirdetmény által is azzal idézi meg, hogy az érdekelteknek a tárgyalásról való elmaradása a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem gátolja és hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásnál való elmaradása miatt igazolásnak helye nincs.

Ujvidékeq, 1908. évi október hó 2-án.

**Dr. Kánai,**  
elnök.

**Hajós,**  
jegyző.

3045/908. szám.

## Hirdetmény.

A **Ferenc-csatorna részvénytársulat** üzletgazgatósága egy **segéd pénztárnoki állás** betöltésére nyilvános pályázatot hirdet a következő feltételek mellett:

1. Csakis oly 27 évnél idősebb és 40 évnél fiatalabb magyar állampolgár lesz alkalmazva, aki a német esetleg szerb nyelvet is bírja.

2. Előnyben részesülnek a katonai számvéviségi szolgálatban működött egyének.

3. A segéd pénztárnok egy évi próba időre lesz alkalmazva és ezen idő leteltével mint véglegesített tisztviselő a társulat nyugdíjgyűlésébe köteles belépni.

4. A segéd pénztárnok javadalmazása:

*a próba év alatt:*

1000 korona fizetés, szabad lakás, kert és szegődmény föld illetmény;

*véglegesített minőségben:*

1200 korona fizetés és fenti mellék illetmények.

5. Az állást folyó évi november hó 1-én kell elfoglalni.

6. Sajátkezüleg irt kérvények keresztlevél és eddigi működést igazoló okmányok kíséretében legkésőbb folyó évi október hó 20-áig fenti címre (**Kisszapár, u. p. Ó és Ujszivác**) nyújtandók be.

Kisszapár, 1908. szept. 28-án.

**Heincz Albert**  
üzletgazgató.

3—3

4145. szám/kig. 1908.

## Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásba kebelezett **Káty** községben üresedésben levő **I-ső irnoki állásra** pályázatot hirdetek s felhívom, mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen keresztlevéllel is felszerelt kérvényüket hozzam f. é. **október hó 29-éig** annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 800 korona fizetés és 160 korona lakbér.

Titel 1908. október hó 3-án.

**Szemző János**  
főszolgabíró.

3—3

## Makulatura.

Jó minőségű ujságpapíros

100 klgrként 10 korona

ab Budapest.

Cim a kiadóhivatalban: **Teréz-körut 2.**

## „A ZSIDÓ“

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

**dr. Flesch Ármin**

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ“ című könyvét, melyet a „Bácsmegye“ is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

**Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.**

Ára 5 korona.

Freystädtler Flóra  
emlékiratai!

**Életem**

**Szerelmeim**

**Szenvedéseim**

Irta: **Báró Spléyné Freystädtler Flóra.**

Az ismert budapesti milliósleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet **2 K-ért** küldi a

**Kereskedelmi Reklámvállalat,**  
Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel **2 korona 50 fillér.**



Kezelés előtt!

## Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.



Kezelés után!

## FIGYELEM!

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy: bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

### pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

### hiteltudósítást (információt)

beszerezni, továbbá **tűz-, jég-, élet- és baleset biztosításokat** kötni,

### hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni, címeiket

### fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamlálása véget felülvizsgálatni kíván és végül

### pénzbeszedéseket (inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

**az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda**  
törvényszéki legbejegyzett céghez

VII. kör., Batthyány-utca, a gőzfürdővel szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

## Bácsmegye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

### földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

**MEZEI MIHÁLY**

községi tanító.

ZENTA.

# „BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

**Latinovits Pál,**

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

**Pető Lajos.**

## A BÁCSEMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogvármegye legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

## A BÁCSEMEGYE

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását celezik.

## A BÁCSEMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

## A BÁCSEMEGYE

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 hétiig ingyen küldünk.

## A BÁCSEMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala **BUDAPEST, Teréz-körút 2. szám** alatt van.

# HIVATALOS



bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

**GEDULDIGER HUGÓ**

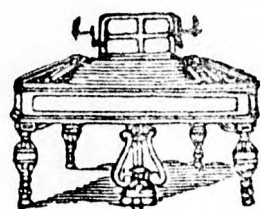
vésnök

**BUDAPEST,**

VI. ker., Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

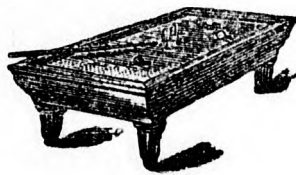


## HANGSZEREK.

**KUDLIK ÁDÁM** hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaid, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel

**Kudlik Ádám.**

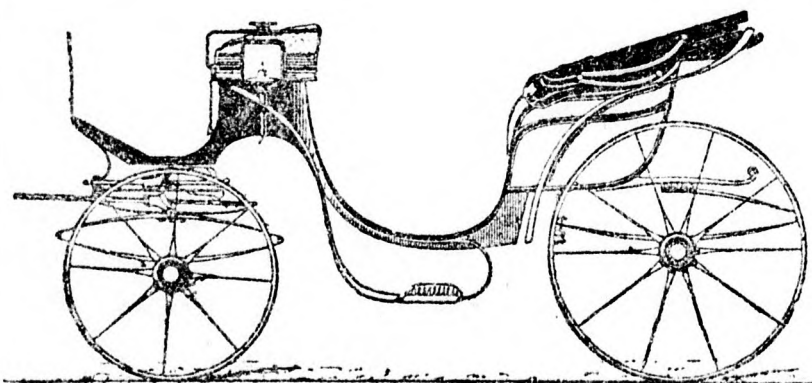


## MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

**SZEGED,**

Boldogasszony-sugárút 58. szám.



## kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsajtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

**Képes árjegyzék ingyen.**

Átalakításokat jutányosan készítek.



Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

## Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat**, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmát, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti ujság**, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

## A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a **tudósításokra** is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább **egy nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellepett **szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenők való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos:

**Baross Károly örököse.**

Felelős szerkesztő:

**Dr. Druker Jenő.**

A lap előfizetési ára:

1 évre **12** kor. 1/2 évre **6** kor. 1/4 évre **3** kor  
Mutatványszámot három héten át szívesen küld a **BORÁSZATI LAPOK** kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

Legujabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserelése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

**Rajzok és költségvetések ingyen.**

## BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. c. címzet értesíteni, hogy

**SZABADKÁN**

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő